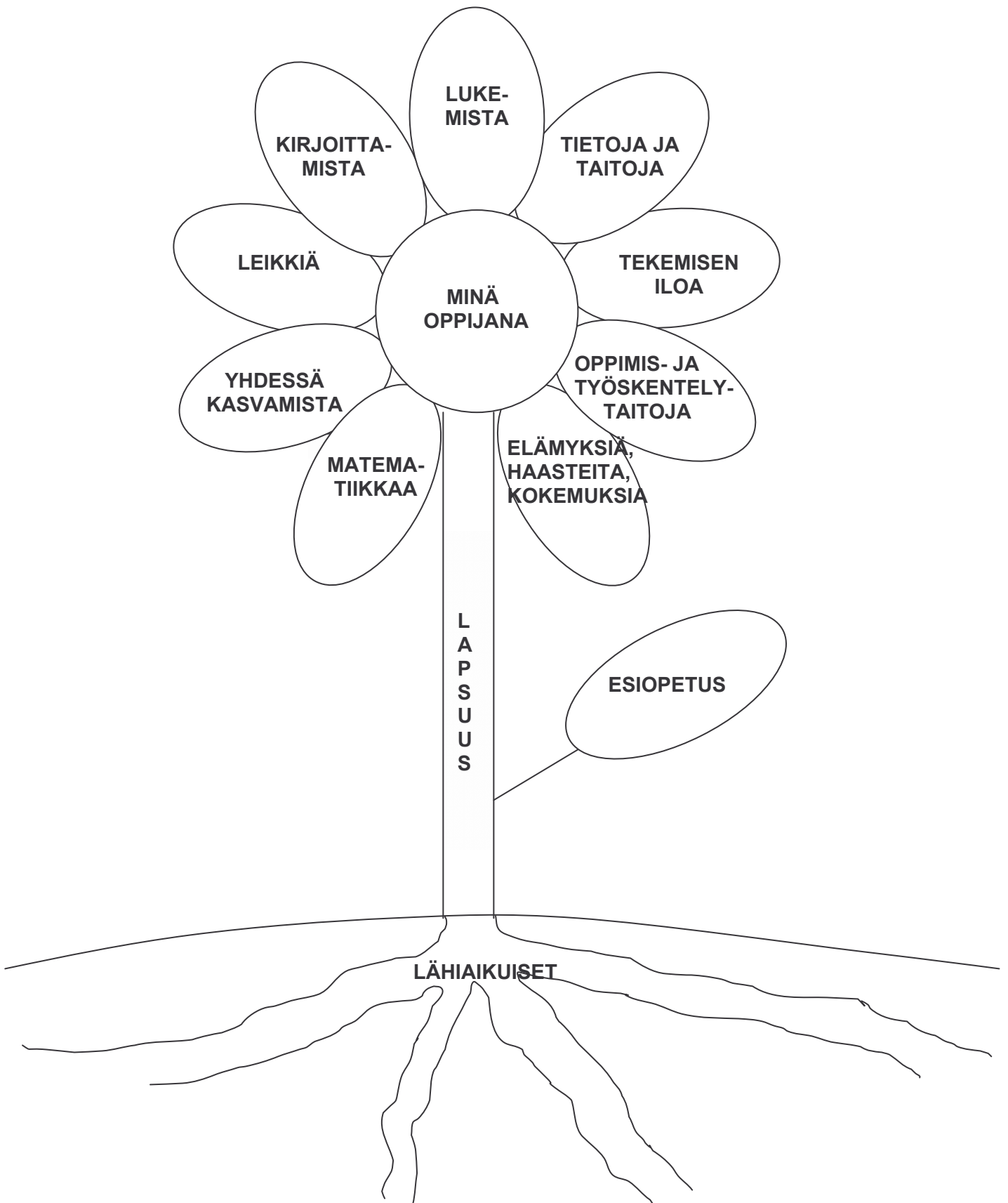

LIITTEET

Liite 1	Suomussalmen kunnan alkuopetuksen tehtävä
Liite 2	Suomussalmen kunnan perusopetuksen tuntijakoesitys
Liite 3	Oppimissuunnitelma Oppimissuunnitelman seurantalomake
Liite 4	Perusteet oppilaan opetuksen järjestämiseksi
Liite 5	Sivistyslautakunnan ohjeet perusteista koulukuljetuksen järjestämiseksi
Liite 6	Poissaoloseuranta
Liite 7	Oppilashuollollinen seurantalomake
Liite 8	Oppilashuollon prosessi opettajan kannalta
Liite 9	Oppilashuoltoryhmän muistio
Liite 10	Erityisopetussiirto
Liite 11	Opettajan lausunto
Liite 12	Päätös oppilaan siirrosta takaisin yleisopetukseen
Liite 13	HOJKS
Liite 14	Päätös oppilaan siirrosta erityisluokkaan
Liite 15	Kielitaidon tasojen kuvausasteikko
Liite 16	Kotitalouden arviointitaulukko
Liite 17	Suomussalmen kunnan todistukset

Suomussalmen kunnan alkuopetuksen tehtävä

SIV.LTK 15.12.2003 § 176 LIITE nro1

TUNTIJAKOESITYS											
Aine	1. lk	2. lk	3. lk	4. lk	5. lk	6. lk	7. lk	8. lk	9. lk	Yht.	VN
ÄIDINKIELI	7	7	5	5	4	5	3	3	3	42	42
ENGLANTI			2	2	2	2	2	3	3	16	16
B-KIELI							2	2	2	6	6
MATEMATIIKKA***	3	4	4	4	4	4	3	4	3	33	32
YMPÄRISTÖTIETO	2	2	3	3						10	31**
BIOLOGIA JA MAANTIETO					2	1	2	2	3	10	
FYSIIKKA JA KEMIA					1	1	2	2	3	9	
TERVEYSTIETO							1,5	1,5		3	
USKONTO*	2	1	1	1	1	2	0,5	1,5	1	11	11
HISTORIA*					2	1	1,5	2,5	3	10	10
MUSIIKKI*	1	1	1	2	2	2	1			56***	
KUVAAMATAITO*	1	1	2	1	2	2	2				
KÄSITYÖ*	1	1	2	2	2	2	3				
LIIKUNTA*	2	2	3	3	3	3	2	2	2		
KOTTALOUS*							3			3	3
OPINTO-OHJAUS							0,5	0,5	1	2	2
VALINNAISET AINEET*							1	6	6	13	13
LUOKANOHJAUS/LISÄKURSSI											
A2											
YHTEENSÄ	19	19	23	23	25	25	30	30	30		

* BG ja Hi: Molempia tunteja pitää olla yhteensä 3 luokilla 5-6.
* UE: Tunteja pitää olla yhteensä 6 luokilla 1-5.
* MU, KU, KS ja Li: Tunteja pitää olla vähintään 26 luokilla 1-4 ja 30 luokilla 5-9.
** 31 yht. YMP, BG, FY/KE ja TERV:TIETO
*** 56 yht. TAITO- JA TAIDEAINEET

OPPIMISSUUNNITELMA

Oppilastiedot

Nimi:		Synt.aika:
Kansalaisuus:	Äidinkieli:	
Osoite:		Puh:
Luokka:	Luokanopettaja/lehtori:	Puh:
Huoltajat		
Nimi:		Nimi:
Osoite:		Osoite:
Puh.		Puh:
Sisarukset:		

Tiedonsiirtolupa:

Suostumme, että koulu voi hankkia ja antaa tietoja (muut viranomaiset), jotka ovat tarpeellisia perusopetuksen järjestämisen aikana sekä edistävät lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

_____ / _____ 20_____

Huoltajan/Huoltajien allekirjoitukset:

Tietoja kehityksestä/koulunkäynnistä:

Nykytilanne (vahvuudet, oppilas oppijana, asenne, sosiaaliset taidot)

Harjoitukset ja tukitoimet koulussa / kotona

Oppiaineet (tavoitteet, sisällöt)

Koulun ulkopuolinen kuntoutus (esim. terapiat, perheneuvola)

Suomussalmella ____ / ____ ____

Läsnä:

Seuraava kokous: _____

OPPIMISSUUNNITELMAN SEURANTALOMAKE**Oppilastiedot**

Nimi:	Synt. aika
Huoltajat:	
Osoite:	Puh:

Jakson arviointia

Harjoitukset ja tukitoimet koulussa ja kotona. Muut jatkotoimenpiteet.

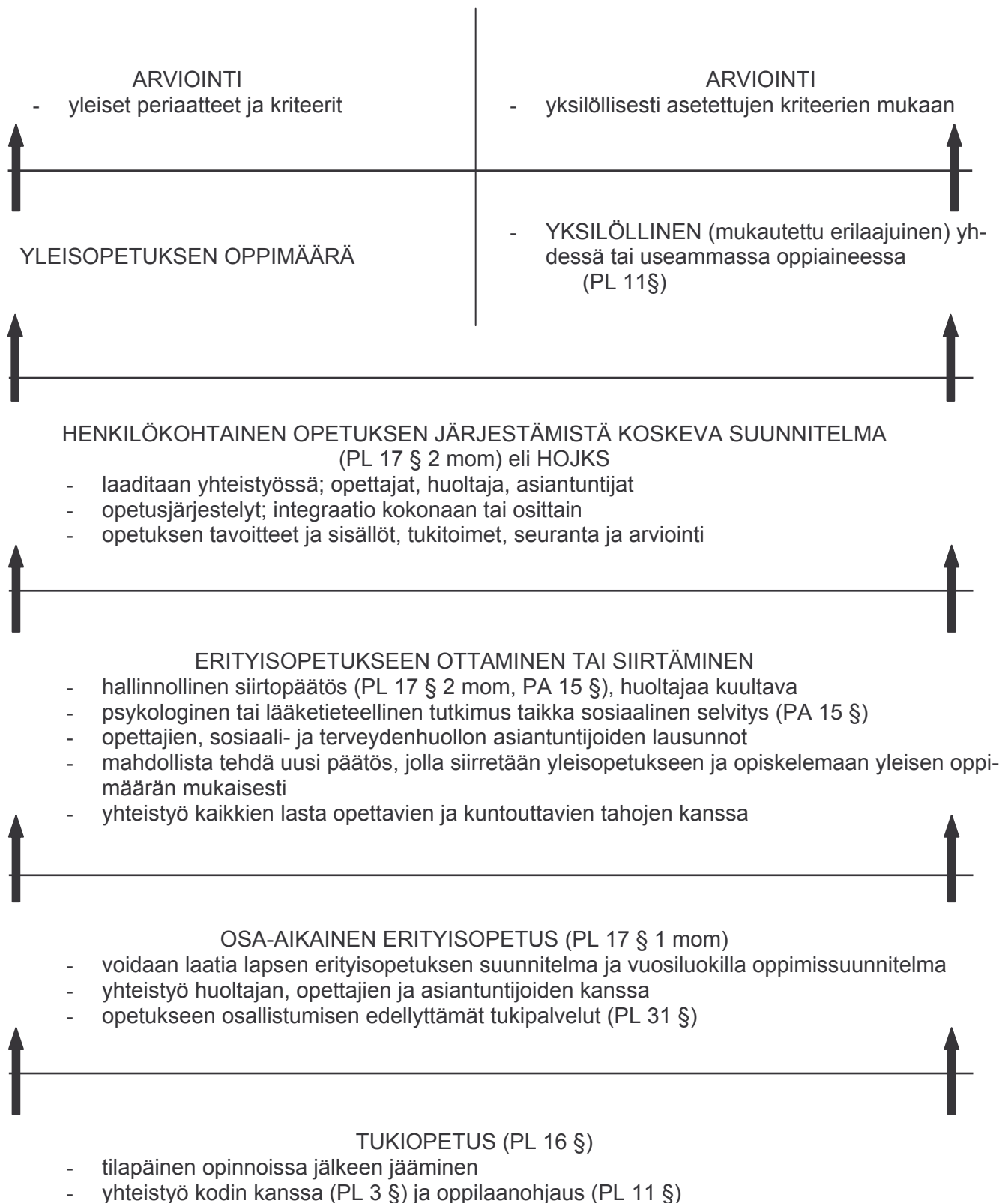
Suomussalmella ____ / ____ . ____

Läsnä:

oppilas_____
huoltaja/t_____
opettaja_____
erit. opettaja

Seuraava kokous: _____

PERUSTEET OPPILAAN OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEKSI

**Sivistyslautakunta
Pöytäkirja 20.03.2001**

**PERUSOPETUKSEN HARKINNANVARAISTEN KOULUKULJETUSTEN JA MAJOITUKSEN
PERUSTEET**

SIVLTK § 28 Perusopetuslain 32 § 1 momentin säännösten perusteella kunta on velvollinen järjestämään oppilaalle maksuttoman koulukuljetuksen alle viiden kilometrin koulumatkalle, jos se oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi.

Velvollisuus järjestää maksuton koulukuljetus ei voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuitenkaan koske esiopetuksessa olevia oppilaita eikä niitä oppilaita, jotka otetaan muun kuin oman kouluunottoalueen kouluun.

Sivistyspalvelujen johtosäännön mukaan lautakunta päättää harkinnanvaraisten koulukuljetusten ja majoituksen perusteista.

Ehdotus: Sivistyslautakunta päättää harkinnanvaraisten koulukuljetusten perusteet seuraavasti:

1. Harkinnanvaraiset perusteet

1.1. Terveydellisistä syistä lääkärintodistuksen perusteella harkinta.

1.2. Koulumatkan vaarallisuus, vaikeus ja rasittavuus:

Alle 5 km:n koulumatkojen järjestäminen:

Alanteen, Pesiönlahden ja Piispajärven koulujen 5-tien varressa asuvien 1-4 luokkien oppilaiden osalta lukuvuosittain ja 5-6 luokkien oppilaiden osalta 1.11.-31.3. aikana. Muualla tapauskohtaisesti.

Yli 5 km:n koulumatkojen järjestäminen runkolinjasta poikkeavilla matkoilla:
1-2 luokkien oppilaiden osalta, mikäli em. matka on yli 1 km
3-4 luokkien oppilaiden osalta, mikäli em. matka on yli 1,5 km
5-9 luokkien oppilaiden osalta, mikäli em. matka on yli 2 km

Ämmänsaaren koulun Siikarannan suunnan 1-4 luokkien oppilaiden kuljetus lukuvuosittain.

1.3. Esioppilaiden kuljetus suoritetaan pääsääntöisesti koulukuljetusten yhteydessä taajamien ulkopuolella.

2. Majoituksen perusteet

Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään laissa säädetyllä tavalla, kunta järjestää maksuttoman majoituksen ja täysihoidon ao. oppilaalle.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta
Kokous 18.05.2004 / Pykälä 64

Perusopetuksen harkinnanvaraisten kuljetusten perusteet

SIVLTK § 64 Perusopetuslain 32 § koulumatkoista muuttuu 1.8.2004 siten, että myös esioppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen, jos matka on yli 5 km tai lyhyemmällekin matkalle, jos matka on vaarallinen tai rasittava. Aiemmin kunnalla ei ole ollut velvollisuutta kuljettaa esioppilaita.

Sivistyslautakunta on 20.3.2001 § 28 (Liite nro 2) päättänyt, että esioppilaiden kuljetus suoritetaan pääsääntöisesti koulukuljetusten yhteydessä taajamien ulkopuolella. Haja-alueella esioppilaita on kuljetettu koulukuljetusten yhteydessä. Taajamissa alle 5 km:n matkalla vanhemmat ovat huolehtineet itse lastensa esiopetukseen kuljetuksen.

Sivistyslautakunnan päätöksen mukaan tien vaarallisuuden vuoksi kuljetetaan Siikarannan alueella asuvat Ruukinkankaan 1 - 4 luokkien oppilaat. Heidän lisäksi tulisi kuljetuksen piiriin 11 eskaria lv. 2004 - 2005. Kunnalle heidän kuljetuksestaan tulisi lisäkustannuksia noin 4100 €/vuosi.

Jos kaikki taajama-alueilla asuvat (oman kouluunottoalueen) esioppilaat kuljetettaisiin koulumatkan pituudesta riippumatta, kuljetuskustannuksia tulisi vuodessa noin 15.000 € (Ruukinkangas 17, Taivalalanen 13 ja Kirkonkylä 7 esioppilasta)

Joukkoliikennetyöryhmä on kokouksessaan 28.4.2004 § 6 päättänyt esittää sivistyslautakunnalle, että esioppilaiden kuljetuksessa käytetään samoja perusteita kuin muillekin perusopetuksen kuljetuksessa oleville oppilaille.

Lisätietoja asiasta antaa perusopetuksen vastuualuepäällikkö
Esko Pesonen, puh. (08) 6176 7200.

Sivltk liite nro 2

Ehdotus: Sivistyslautakunta hyväksyy esioppilaiden kuljetuksen joukkoliikennetyöryhmän esityksen mukaisesti.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Sivistyslautakunta
Kokous 18.05.2005 / Pykälä 64

Perusopetuksen koulukuljetusperusteet Suomussalmen kunnassa 1.8.2005 alkaen

SIVLTK § 64 Koulumatkat (perusopetuslaki 32 §)

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoidosta annetussa laissa tarkoitetusta päivähoidosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoidosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus.

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta tai jos oppilas saa 17 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta, saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia.

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämispaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista.

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Sivistyslautakunnan (9.2.2005 § 21) asettama koulukuljetustyöryhmä esittää harkinnanvaraisia koulukuljetuksia järjestettäväksi 1.8.2005 alkaen seuraavin perustein:

E-3 luokan oppilaille yli 2 km:n koulumatkalta koko kunnan alueella.

Juontokuljetukset runkolinjasta poikkeavilla matkoilla järjestetään seuraavien periaatteiden mukaan:

- E-2 luokkien oppilaiden osalta yli 1 km matkalta
- 3-9 luokkien oppilaiden osalta yli 2 km matkalta

Edellä mainituista kilometrirajoista voidaan poiketa koulumatkaan käytetyn ajan, tien vaarallisuuden perusteella tai terveydellisistä syistä. Mikäli oppilas tarvitsee kuljetuksen edellä mainituilla perusteilla, huoltajan on haettava sitä lukuvuosittain kirjallisesti ja liitettävä mukaan tarpeelliset todistukset esim. lääkärintodistus. Edellä mainituin perustein oppilaalle voidaan myöntää kuljetus talviajaksi marraskuun alusta maaliskuun loppuun.

Tien vaarallisuuden perusteella alle 5 km:n koulumatkat järjestetään seuraavasti:

- Pesiönlahden ja Piispajärven koulujen 5-tien varressa asuville E-4 lk:n oppilaille
- Haukilan kouluun Palovaaran suunnasta tuleville E-4 lk:n oppilaille
- Ruukinkankaan koulun osalta 5-tien varresta Karvolasta tuleville E-4 lk:n oppilaille
- Kirkonkylän koulun taajaman ulkopuolelta Pyyvaarantien suunnasta ja Veikkolan-tien suunnasta Suomussalmen sillan takaa tuleville E-4 lk:n oppilaille.

Talviajaksi kuljetus järjestetään myös 5 - 6 luokkien oppilaille yllä mainituilla alueilla. Muiden koulujen alueilla E-6 luokkien oppilaille tapauskohtaisesti perusopetuksen päällikön päätöksellä.

Mikäli huoltajalle suoritetaan tilapäisesti korvausta lapsen kouluun kuljetuksesta, korvaus maksetaan virkaehtosopimuksen alimman km-korvauksen suuruisena.

Taajamassa koulumatkan pituus mitataan lyhintä jalankulkukelpoista tietä pitkin kotiportilta koulun portille saakka. Haja-alueella lähimmästä kuljetusreitistä poikkeava koulumatkan pituus mitataan postiosoitteen tai talontien liittymän mukaisesti.

Lisätietoja asiasta antaa perusopetuksen päällikkö Esko Pesonen, puh. (08) 6176 7200, sposti: esko.pesonen@suomussalmi.fi

Sivltk Liite 3

Ehdotus: Sivistyslautakunta hyväksyy koulukuljetustyöryhmän esityksen Suomussalmen kunnan perusopetuksen koulukuljetusperusteista 1.8.2005 alkaen.

Perusopetuksen päällikkö Esko Pesonen esitteli asiaa lautakunnalle klo 17:00 - 17:55.

Asiasta käydyn keskustelun jälkeen esittelijä teki uuden päätösehdotuksen:

Sivistyslautakunta siirtää asian käsittelyn lisäselvityksiä varten kesäkuun kokoukseen.

Päätös: Esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin.

POISSAOLOSEURANTA Lv:

Koulu:		Luokka:		Opettaja:																																	
Nimi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	Tunnit yhteensä:					
L=Lupa EL=Ei lupaa S=Sairaus	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S				
				</																																	

POISSAOLOSEURANTA LV:

Koulu:		Luokka:		Opettaja:											
L=Lupa EL=Ei lupaa S=Sairaus		L=Luokka		Opettaja											
Nimi		Tammikuu		Helmikuu		Maaliskuu		Huhtikuu		Toukokuu					
		L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S	L	EL	S		
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															
17															
18															
19															
20															
21															
22															
23															
24															
25															
26															
27															
28															
29															
30															
31															
												Tunnit yhteensä:			

OHJEET OPPILASHUOLLON LOMAKKEILLE

1. LUOKAN OPPILASHUOLLOLLINEN KARTOITUS:

- Luokanopettajat ja luokanvalvojat tekevät lukuvuosittain kartoituksen koko luokan tilanteesta (huom. ei monisteita, vain yksi kappale oppilashuollosta vastaavalla.)

2. OPPILAAN TILANNEKARTOITUS:

- Opettaja täyttää, kun haluaa, että oppilaan tilanteeseen puututaan. Aloitteentekijä voi olla kuka tahansa. Luokanopettaja, luokanvalvoja tai erityisopettaja jakaa lomakkeet täytettäväksi kaikille oppilasta opettaville opettajille, kun on havaittu tarve laajempaan kartoitukseen.
- Opettaja palauttaa lomakkeen luokanopettajalle, luokanvalvojalle, erityisopettajalle tai kuraattorille ja sovitaan jatkokäsittelystä.
- Tärkeää on se, että puututaan, kun huolenaihetta ilmaantuu.

3. YHTEENVETO TILANNEKARTOITUKSESTA:

- Luokanopettaja, luokanvalvoja tai erityisopettaja tekee yhteenvedon kartoituksesta jatkotoimenpiteitä varten.

4. OPPILAAN ASIAN KÄSITTELY, TOIMENPITEET JA SEURANTA

- Käytetään toimenpiteissä ja jatkoseurannassa

TILANNEKARTOITUS LUOKKA _____

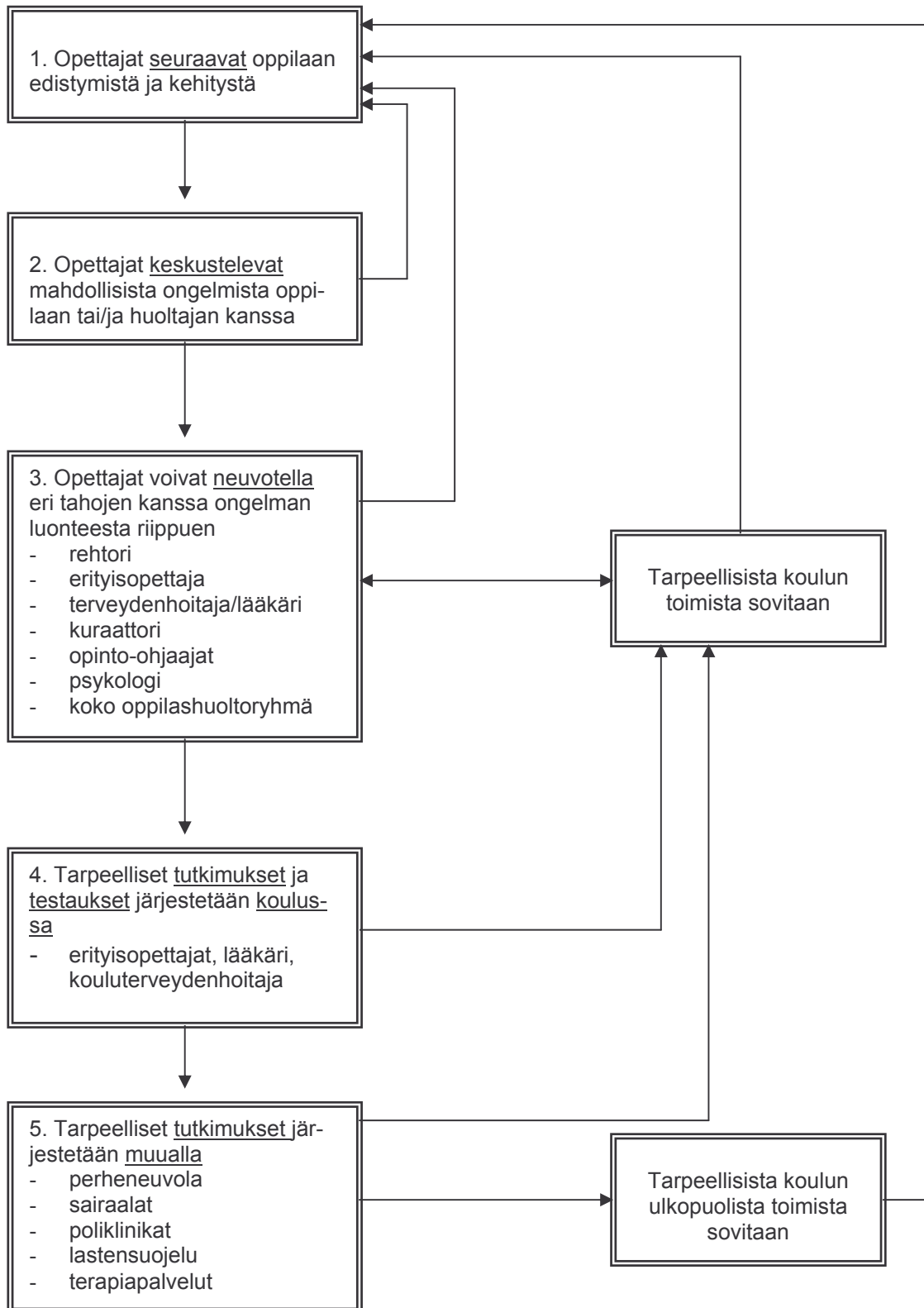
PVM _____ / _____ 200_____

Opettaja/ aine	Ei huolta	Ajoittain pieni huoli	Usein pieni huoli	Tuntuva huoli	Kehitys ja oppiminen vaarassa	Poissaolot tällä luku- kau-della/	Tunneilta poistami- set	Koe- Numerot tällä luku- kaudella

HAVAINNOT OPPILAAN TILANTEESTA:

Palautus _____ lokeroon _____ / _____ 200 _____ mennessä

OPPILASHUOLLON PROSESSI OPETTAJAN KANNALTA:

PERUSOPETUS / OPPILASHUOLTO

OPPILASHUOLTORYHMÄN MUISTIO

Koulu: _____

Pvm ____ / ____ 20 ____

Klo _____

Puheenjohtaja: _____

Muistion kirjaaja: _____

Läsnä: _____

Yleisiä asioita koulun oppilashuollosta tai edellisessä kokouksessa käsiteltyjen asioiden tarkastaminen (seuranta):

Jatkotoimenpiteet:

OPPILASASIAT:

(Esittelijä, aihe, jatkotoimenpiteet, työnjako)

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

Seuraava kokoontuminen ja siihen liittyvät valmistelut:

Puheenjohtaja

Muistion kirjaaja

Oppilaan ottaminen tai siirtäminen erityisopetukseen

Oppilaan nimi:		Henkilötunnus:
Osoite:		Puhelin:
Päiväkoti/Koulu:	Opettaja:	Puhelin:

Oppilaan oppimäärä

- yleisopetuksen oppimäärä
- yksilöllinen oppimäärä
- osittain yksilöllistetty; oppiaineet _____
- kokonaan yksilöllistetty
- pidennetty oppivelvollisuus

Oppilaan opetus järjestetään

1. Alueen lähikoulussa tuettuna; tukimuodot _____
- _____
- _____
2. Erityisluokassa; missä _____
3. Päiväkodissa; missä _____

Suomussalmella _____ / _____

Koulunjohtajan / rehtorin allekirjoitus

_____	_____
Huoltajan allekirjoitus	Huoltajan allekirjoitus
_____	_____
Nimenselvennys	Nimenselvennys

Liitteet (esitys lähetetään liitteineen opetuspäällikölle):

- psykologinen tutkimus sosiaalinen selvitys muu; _____
- lääketieteellinen tutkimus opettajan lausunto
- oppilashuoltoryhmän selvitys ja esitys

- ERITYISOPETUKSEEN SIIRTOA VARTEN
 MUU TARKOITUS; MIKÄ _____

Tiedot oppilaasta

Oppilas- ja huoltajatiedot (Alleiviivaa oppilaan osoite.)	Nimi		Henkilötunnus	
	Huoltajan nimi		Huoltajan nimi	
	Osoite		Osoite	
	Puhelin, koti	Puhelin, työ	Puhelin, koti	Puhelin, työ
Koulutiedot	Luokanopettaja/-yhteystiedot			Luokka
	Koulun ja opettajan yhteystiedot			

Oppilaan vahvuudet ja myönteiset asiat koulutyöskentelyssä

Kuvaus oppilaan ongelmista koulutyöskentelyssä

Tähänastiset toimenpiteet ongelmien selvittämiseksi ja oppilaan tukemiseksi

Muita tietoja

Päivämäärä

Luokanopettajan/ -valvojan allekirjoitus

Puhelin

OPPILAAN SIIRTÄMINEN YLEISOPETUKSEEN

Oppilaan nimi:	Henkilötunnus:
Osoite:	Puhelin:
Vanhemmat/Huoltaja:	
Koulu:	Luokka:
Luokanopettaja/-valvoja:	Puhelin:

Oppilas siirretään yleisopetukseen

_____ / _____ 200
Paikka ja aika

Rehtori / Koulunjohtaja

Oppilas ehdotetaan siirrettäväksi yleisopetukseen

_____ Kouluun

Huoltajan suostumus

_____ / _____ 200
Paikka ja aika

Allekirjoitukset

Liitteet: (esitys lähetetään liitteineen perusopetuksen päällikölle)

psykologinen tutkimus

sosiaalinen selvitys

lääketieteellinen tutkimus

opettajan lausunto

muu: _____

HOJKS

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

1. Taustatietoja

1.1 Oppilastiedot

Nimi:		Synt. aika:
Kansalaisuus:	Äidinkieli:	
Osoite:		Puh:
Luokka:	Luokanopettaja/lehtori:	Puh:
Huoltajat		
Nimi:		Nimi:
Osoite:		Osoite:
Puh:		Puh:
Sisarukset:		

1.2 HOJKS:n laatiminen

Oppivelvollisuus	☐ 9-vuotinen	☐ 11- vuotinen oppivelvollisuus
Oppimäärä	☐ yleinen ☐ yksilöllinen	
	☐ yksilöllistetyt oppiaineet: _____	
	☐ toiminta-alueittain järjestetty opetus	
Oppilaan viikkotuntimäärä	☐ yleinen tuntijako	☐ Poikkeava tuntijako _____ h/vk* (luku- järjestys, *oppiaineet ja vuosiviikkotunti määrät liitteenä)
Lausunnon antaja(t)	_____	
Oppilashuoltoryhmässä käsitelty pvm	_____	
Erityisopetussiirto, hallinnollinen päätös, pvm	_____	

1.3

Tiedonsiirtolupa:

Suostumme, että koulu voi hankkia ja antaa tietoja (muut viranomaiset), jotka ovat tarpeellisia perusopetuksen järjestämisen aikana sekä edistävät lapsen kasvua, kehitystä ja oppimista.

_____ / _____ 20_____

Huoltajan/Huoltajien allekirjoitukset:

1.4 Tietoja kehityksestä/koulunkäynnistä.

1.5 Suoritetut tutkimukset, toimenpiteet ja lääkitys, (diagnoosi, pvm, kuka, missä).

1.6 Oppimistaidot (esim. tarkkaavaisuus, oman toiminnan ohjaus, motivaatio, kielelliset taidot, motoriikka, muisti ja oppiminen, sosiaaliset taidot).

1.7 Opetuksen järjestämisen kuvaus (millainen luokka tai ryhmä)

1.8 Opetukseen osallistumiseksi tarvittavat tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppihuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet ja kommunikointitavat.

1.9 Koulun ulkopuoliset tukitoimet ja yhteyshenkilöt (verkosto).

LUOTTAMUKSELLINEN

Näiden sivujen tarkoituksena on osoittaa mihin erityisen tuen tarve kohdistuu. Sekä vahvuudet ja voimavarat ja keskeisen kehittämisen alueet määritellään kohdissa siten, että ne kohdistuvat siihen oppimisen alueeseen, missä erityisen tuen tarve ilmenee.

3. Yksilöllistetyt oppimistavoitteet ja –keinot oppiaineittain

Oppiaine/Kuntoutettava osa-alue Keskeiset sisällöt	Lähi- / kaukotavoitteet	Keinot ja menetelmät. Mitä tehdään ja kuka tekee?	Arviointi ja seuranta

HOJKS:n vakuudeksi

Oppilas

Huoltajat

Opettaja

Erityisopettaja

Suomussalmella _____ / _____ 200__

Oppilaan siirtäminen erityisluokkaan

Oppilaan nimi:		Henkilötunnus:
Osoite:		Puhelin:
Päiväkoti/Koulu:	Opettaja:	Puhelin:

Siirto erityisopetukseen tehty _____

Oppilaan oppimäärä

- yleisopetuksen oppimäärä
- yksilöllinen oppimäärä.
 - osittain yksilöllistetty; oppiaineet _____
 - _____
 - kokonaan yksilöllistetty
 - toiminta-alueittain

Oppilaan opetus järjestetään

- Kuntoutusjaksona
- Toistaiseksi jatkuvana pienryhmäopetuksena
_____ koulun pienryhmässä.

Suomussalmella _____ / _____

Koulunjohtajan / rehtorin allekirjoitus

_____	_____
Huoltajan allekirjoitus	Huoltajan allekirjoitus
_____	_____
Nimenselvennys	Nimenselvennys

Liitteet (esitys lähetetään liitteineen opetuspäällikölle):

- psykologinen tutkimus
- sosiaalinen selvitys
- muu; _____
- lääketieteellinen tutkimus
- opettajan lausunto

Liite 2. Kielen opetuksen ja oppimisen yleiseurooppalainen viitekehys ja sen suomalainen sovellus OPS-taitotasot

Taitotaso A1 Suppea viestintä kaikkein tutuimmissa tilanteissa		Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Kuullun ymmärtäminen		Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A1.1	Kielitaidon alkeiden hallinta	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa vastata häntä koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin lyhyin lausein. Vuorovaikutus on puhekuppanin varassa ja puhuja turvautuu ehkä äidinkielen tai eleisiin. - Puheessa voi olla paljon pitkiä taukoja, toistoja ja katkoksia. - Ääntäminen voi aiheuttaa suuria ymmärtämisongelmia. - Osaa hyvin suppean perussanaston ja joitakin opeteltuja vakiolimaisuja. - Puhuja ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta hänen hallitsemansa harvat kaavamaiset ilmaukset voivat olla melko virheettömiä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tuntee kirjainjärjestelmän, mutta ymmärtää tekstistä vain hyvin vähän. - Tunnistaa vähäsen määrän tuttuja sanoja ja lyhyitä fraaseja ja osaa yhdistää niitä kuviin. - Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on hyvin rajallinen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa viestiä välittömiä tarpeita hyvin lyhyin ilmaisin. - Osaa kirjoittaa kielen kirjaimet ja numerot kirjaimin, merkitä muistiin henkilökohtaiset perustietonsa ja kirjoittaa joitakin tuttuja sanoja ja fraaseja. - Osaa joukon erillisiä sanoja ja sanontoja. - Ei kykene vapaaseen tuotokseen, mutta kirjoittaa oikein muutamia sanoja ja ilmauksia
A1.2	Kehittyvä alkeiskielitaito	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää rajallisen määrän sanoja, lyhyitä lauseita, kysymyksiä ja kehoituksia, jotka liittyvät henkilökohtaisiin asioihin tai välittömään tilanteeseen. - Joutuu ponnistelemaan ymmärtäkseen yksinkertaisiakin lausumia ilman selviä tilannevihjeitä. - Tarvitsee paljon apua: puheen hidastamista, toistoa, näyttämistä ja käännöstä 	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää nimiä, kylltejä ja muita hyvin lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka liittyvät välittömiin tarpeisiin. - Tunnistaa yksinkertaisesta tekstistä yksittäisen tiedon, jos voi lukea tarvittaessa uudelleen. - Kyky ymmärtää entuudestaan tuntematon sana edes hyvin ennustettavassa yhteydessä on rajallinen 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein. - Osaa kirjoittaa muutamia lauseita ja fraaseja itsestään ja lähipiiristään (esim. vastauksia kysymyksiin tai muistilappuja) - Osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan hyvin yksinkertaisia päälauseita. - Ulkoa opetellut fraasit voivat olla oikein kirjoitettuja, mutta alkeellisimmassakin vapaassa tuotoksessa esiintyy hyvin paljon kaikenlaisia virheitä.
A1.3	Toimiva alkeiskielitaito	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään. Selviyty kaikkein yksinkertaisimmista vuoropuheluista ja palvelutilanteista. Tarvitsee joskus puhe-kumppanin apua. - Kaikkein tutuimmat jaksot sujuvat, muualla tauot ja katkokset ovat hyvin ilmeisiä. - Ääntäminen voi joskus tuottaa ymmärtämisongelmia. - Osaa rajallisen joukon lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeisintä sanastoa ja perustason lauserakenteita. - Alkeellisessakin puheessa esiintyy paljon peruskielipiivirheitä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pystyy lukemaan tuttuja ja joitakin tuntemattomia sanoja. Ymmärtää hyvin lyhyitä viestejä, joissa käsitellään arkielämää ja rutiinitapahtumia tai annetaan yksinkertaisia ohjeita. - Pystyy löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä (postikortit, säätiedotukset) - Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hyvin hidasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selviyty kirjoittamalla kaikkein tuimmissa, helposti ennakoitavissa arkisiin tarpeisiin ja kokemuksiin liittyvissä tilanteissa - Osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä (yksinkertaisen postikortin, henkilö-tiedot, yksinkertainen sanelu). - Osaa kaikkein tavallisimpia sanoja ja ilmauksia, jotka liittyvät omaan elämään tai konkreettisiin tarpeisiin. - Osaa kirjoittaa muutamia yksilauseisia virkkeitä. - Alkeellisessakin vapaassa tuotoksessa esiintyy monenlaisia virheitä.

Taitotaso A2 Väliittömän sosiaalisen kanssakäymisen perustarpeet ja lyhyt kerronta

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	<ul style="list-style-type: none"> - Pystyy ymmärtämään yksinkertaisia puheita tai seuraamaan keskustelua aiheista, jotka ovat hänelle välittömän tärkeitä. - Pystyy ymmärtämään lyhyiden, yksinkertaisten, itseään kiinnostavien keskustelujen ja viestien (ohjeet, kuulutukset) ydinsisällön sekä havaitsemaan aihepiirin vaihdokset tuisissa - Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää normaalisti nopeudella ja selkeästi puhuttua yleiskielistä puheita, joka usein täytyy lisäksi toistaa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa kuvata lähipiirittään muutamien lyhyin lausein. Selviytyy yksinkertaisista sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista. - Osaa aloittaa ja lopettaa lyhyen vuoropuhelun, mutta kykenee harvoin ylläpitämään pitempää keskustelua. - Tuottaa sujuvasti joitakin tuttuja jaksoja, mutta puheessa on paljon hyvin ilmeisiä taukoja ja vähäisiä aloituksia. - Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on hyvin ilmeistä ja ääntämisvirheistä voi koitua satunnaisia ymmärtämisongelmia. - Osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita (kuten menneen ajan muotoja ja konjunktoita). - Hallitsee kaikkein yksinkertaisimman kielioipin alkeellisessa vapaassa puheessa, mutta virheitä esiintyy yhä paljon perusrakenteissakin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää yksinkertaisia ja kaikkein tavanomaisinta sanastoa sisältäviä tekstejä (yksityiskirjeitä, pikku-uutisia, arkisimpia käyttöohjeita). - Ymmärtää tekstin pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia parin kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa paikantaa ja verrata yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn tekstin avulla. - Lyhyenkin tekstipätkän lukeminen ja ymmärtäminen on hidasta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selviytyy kirjoittamalla kaikkein rutiinomisimmista arkittilanteista. - Osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia viestejä (henkilökohtaiset kirjeet, lapukset), jotka liittyvät arkisiin tarpeisiin sekä yksinkertaisia, luettelomaisia kuvauksia hyvin tutuista aiheista (tödelisistä tai kuvitteellisista henkilöistä, tapahtumista, omista ja perheen suunnitelmista). - Osaa käyttää perustarpeisiin liittyvää konkreettista sanastoa ja perusaikamuotoja, sekä yksinkertaisin sidosinoin (ja, mutta) liitetyjä rinnasteisia lauseita. - Kirjoittaa kaikkein yksinkertaisimmat sanat ja rakenteet melko oikein, mutta tekee toistuvasti virheitä perusasioissa (aikamuodot, taiputus) ja tuottaa paljon kompeioita ilmaisuja vapaassa tuotoksessa.
A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää tarpeeksi kyetäkseen tydyttämään konkreettiset tarpeensa. Pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia. - Pystyy yleensä tunnistamaan ympärillään käytävän keskustelun aiheen. Ymmärtää tavallista sanastoa ja hyvin rajallisen joukon idomeja tuttuja aiheita tai yleistietoa käsittelevässä tilannesidonnaisessa puheessa. - Yksinkertaisenkin viestin ymmärtäminen edellyttää yleispuhekieltä, joka äännetään hitaasti ja selvästi. Toistoa tarvitaan melko usein. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa esittää pienen, luettelomaisen kuvauksen lähipiirittään ja sen jokapäiväisistä puolista. Osaa osallistua rutiinomaisiin keskusteluihin omista tai itselleen tärkeistä asioista. Voi tarvita apua keskusteluissa ja vältellä joitakin aihepiirejä. - Puhe on väillä sujuvaa, mutta erilaiset katkokset ovat hyvin ilmeisiä. - Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy. - Osaa kohtalaisen hyvin tavallisen, jokapäiväisen sanaston ja jonkin verran idioomaattisia ilmaisuja. Osaa useita yksinkertaisia ja joitakin vaativampiakin rakenteita. - Laajemmassa vapaassa puheessa perusasioissa esiintyy paljon virheitä (esim. verbien aikamuodoissa) ja ne voivat joskus häitää ymmärrettävyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä (mainokset, kirjeet, ruokalistat, aikataulut) ja faktatekstejä (käyttöohjeet, pikku-uutiset). - Pystyy hankkimaan helposti ennakoitavaa uutta tietoa tutuista aiheista selkeästi jäsenellyistä muutaman kappaleen pituisesta tekstistä. Osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja kontekstista. - Tarvisee usein uudelleen lukemista ja apuvälineitä tekstikappaleen ymmärtämiseksi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkittilanteissa. - Osaa kirjoittaa hyvin lyhyen, yksinkertaisen kuvauksen tapahtumista, menneistä toimista ja henkilökohtaisista kokemuksista tai elinympäristönsä arkipäiväisistä puolista (lyhyet kirjeet, muistilaput, hakemukset, puhelinviestit). - Osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot. - Kirjoittaa yksinkertaiset sanat ja rakenteet oikein, mutta tekee virheitä harvinaisemmissa rakenteissa ja muodoissa ja tuottaa kompeioita ilmaisuja.

Taitotaso B1 Selviytyminen arkielämässä

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen	
B1.1 Toimiva peruskieletaito	<ul style="list-style-type: none"> Ymmärtää pääajatuksen ja keskeisiä yksityiskohtia puheesta, joka käsittelee koulussa, työssä tai vapaa-aikana säännöllisesti toistuvia teemoja mukaan lukien lyhyt kertonta. Tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat. Pystyy seuraamaan yhteiseen kokeeseen tai yleisiltaan perustuvaa puhetta. Ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idioomeja. Pitemmän viestin ymmärtäminen edellyttää normaalia hitaampaa ja selkeämpää yleiskielistä puhetta. Toistoa tarvitaan silloin tällöin. 	<ul style="list-style-type: none"> Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielellä tavallisimmista arkitylanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäroinitä. Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idioomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. Laajemmassa vapaassa puheessa kieliooppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> Osaa kertoa tutuista asioista myös joitakin yksityiskohtia. Selviytyy kielellä tavallisimmista arkitylanteista ja epävirallisista keskusteluista. Osaa viestiä itselleen tärkeistä asioista myös hieman vaativammassa tilanteissa. Pitkäkestoinen esitys tai käsitteelliset aiheet tuottavat ilmeisiä vaikeuksia. Pitää yllä ymmärrettävää puhetta, vaikka pitemmissä puhejaksoissa esiintyy taukoja ja epäroinitä. Ääntäminen on selvästi ymmärrettävää, vaikka vieras korostus on joskus ilmeistä ja ääntämisvirheitä esiintyy jonkin verran. Osaa käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisiä fraaseja ja idioomeja. Käyttää useita erilaisia rakenteita. Laajemmassa vapaassa puheessa kieliooppivirheet ovat tavallisia (esim. artikkeleita ja päätteitä puuttuu), mutta haittaavat harvoin ymmärrettävyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> Pystyy lukemaan monenlaisia, muutaman sivun pituisia tekstejä (taulukot, kalenterit, kurssiohjelmat, keittokirjat) tutuista aiheista ja seuraamaan tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta. Pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia. Arkikokemuksesta poikkeavien aiheiden ja tekstin yksityiskohtien ymmärtäminen voi olla puutteellista. 	<ul style="list-style-type: none"> Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävän, jonkin verran yksityiskohtia arkitietoa välittävän tekstin tutuista, itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellista aiheista. Osaa kirjoittaa selväpiirteisen sidoksen tekstin liittämällä erilliset ilmeiset peräkkäin jaksoksi (kirjeet, kuvaukset, tarinat, puhelinviestit). Pystyy välittämään tehokkaasti tuttua tietoa tavallisimmassa kirjallisen viestintän muodoissa. Osaa useimpien tutuissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet, vaikka teksteissä esiintyy interferenssiä ja ilmeisiä kiertoilmaisuja Rutiinomainen kieliaines ja perusrakenteet ovat jo suhteellisen virheettömiä, mutta jatkuvat vaativammat rakenteet ja sanalliset tuottavat ongelmia.
B1.2 Sujuva peruskieletaito	<ul style="list-style-type: none"> Ymmärtää selväpiirteistä asiatietaa, joka liittyy tuttuihin ja yleisempiin aiheisiin jonkin verran vaativissa yhteyksissä (epäsuora tiedustelu, työkeskustelut, ennakoitavissa olevat puhelinviestit). Ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta ja epämuodollisesta keskustelusta. Ymmärtäminen edellyttää yleiskielitä tai melko tuttua aksenttia sekä satunnaisia toistoja ja uudelleen muotoiluja. Nopea syntyperäisten välinen keskustelu ja vieraiden aiheiden tuntemattomat yksityiskohdat tuottavat vaikeuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> Osaa kertoa tavallisista, konkreettisia aiheista kuvallisen, erittellen ja vertaillen ja selostaa myös muita aiheita kuten elokuvia, kirjoja tai musiikkia. Osaa viestiä varmasti useimmissa tavallisissa tilanteissa. Kielellinen ilmaisu ei ehkä ole kovin tarkkaa. Osaa ilmaista itseään suhteellisen vaivattomasti. Vaikka taukoja ja katkoksia esiintyy, puhe jatkuu ja viesti välittyy. Ääntäminen on hyvin ymmärrettävää, vaikka intonaatio ja painotus eivät ole aivan kohdekielen mukaisia. Osaa käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idioomeja. Käyttää myös monenlaisia rakenteita ja kompleksejakin lauseita. Kieliooppivirheitä esiintyy jonkin verran, mutta ne haittaavat harvoin laajempaan viestintään. 	<ul style="list-style-type: none"> Pystyy lukemaan muutaman kappaleen pituisia tekstejä monenlaisista aiheista (lehtiartikkelit, esitteet, käyttöohjeet, yksinkertainen kaunokirjallisuus) ja selvittää myös jonkin verran päättelyä vaativista teksteistä käytännön tilanteissa. Pystyy etsimään ja yhdistelemään tietoja useammasta muutamana sivun pituisesta tekstistä suorittaakseen jonkin tehtävän. Pitkien tekstien joutuu yksityiskohtat ja sävyt saattavat jäädä epäselviksi. 	<ul style="list-style-type: none"> Osaa kirjoittaa henkilökohtaisia ja julkisempiäkin viestejä, kertoo niissä uutisia ja ilmaista ajatuksiaan tutuista abstrakteista ja kulttuurialueista kuten musiikista tai elokuvista. Osaa kirjoittaa muutaman kappaleen pituisen jäsentyneen tekstin (muistiinpanoja, lyhyitä yhteenvetoja ja se-lostuksia selväpiirteisen keskustelun tai esityksen pohjalta). Osaa esittää jonkin verran tulkintoja pääajatuksille ja ottaa lukijan huomioon. Hallitsee melko monenlaisen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita. Osaa ilmaista rinnasteisuutta ja alisteisuutta. Pystyy kirjoittamaan ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä, vaikka virheitä esiintyy vaativissa rakenteissa, tekstin jäsentelyssä ja tyylissä ja vaikka äidinkielen tai jonkin muun kielen vaikutus on ilmeinen. 	

Taitotaso B2 Selvityminen säännöllisessä kanssakäymisessä syntyperäisten kanssa

B2.1 Itsenäisen kielitaidon perustaso	Kullun ymmärtäminen	Puhuminen	Luetun ymmärtäminen	Kirjoittaminen
B2.2 Toimiva itsenäinen kielitaito	<ul style="list-style-type: none"> - Ymmärtää elävää tai tallennettua, selkeästi jäsentynyttä yleiskielistä puhetta kaikissa sosiaalisen elämän, koulutuksen ja työ-elämän tilanteissa (myös muodollinen keskustelu ja syntyperäisten välinen vilkas keskustelu). - Pystyy yhdistämään kompleksia ja yksityiskohtaista tietoa vaativia tehtäviä varten kuulemistaan laajoista keskusteluista tai esityksistä. Osaa päätellä ääneen lausumattomia asenteita ja sosiokulttuurisia viitteitä sekä arvioida kriittisesti kuulemaansa. - Ymmärtää vieraita puhujia ja kielimuotoja. Huomattava taustamelu, kielellinen huumori ja harvinaisemmat idiomit ja kulttuurivieritukset saattavat yhä tuottaa vaikeuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa esittää selkeitä, täsmällisiä kuvauksia monista kokemuksiinsa liittyvistä asioista, kertoa tunteuksista sekä tuoda esiin tapahtumien ja kokemusten henkilökohtaisen merkityksen. Pystyy osallistumaan aktiivisesti useimpiin tilanteisiin sekä muodollisempiin keskusteluihin. Pystyy säännölliseen vuorovaikutukseen syntyperäisten kanssa vaikuttamatta tahattomasti huvittavalta tai ärsyttävältä. Kielellinen ilmaisu ei aina ole täysin tyylikästä. - Pystyy tuottamaan puhejaksoja melko tasaiseen tahtiin ja puheessa on vain harvoin pitempiä taukoja. - Ääntäminen ja intonaatio ovat selkeitä ja luontevia. - Osaa käyttää monipuolisesti kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa mukaan lukien idiomattinen ja käsitteellinen sanasto. Osoittaa kasvavaa taitoa reagoida sopivasti tilanteen asettamiin muotovaatimuksiin. - Kielioopin hallinta on melko hyvää eivätkä satunnaiset virheet yleensä häiritsevät ymmärrettävyyttä. - Osaa pitää valmistellun esityksen monenlaisista yleisistään aiheista. Pystyy tehokkaaseen sosiaaliseen kanssakäymiseen syntyperäisten kanssa. Osaa keskustella ja neuvotella monista asioista, esittää ja kommentoida vaativia ajatuskuluja ja kytkää sanottavansa toisten puheenvuoroihin. Osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti tilanteen vaatimalla tavalla. Esitys voi olla kaavamaisista ja puhujia turvautuu toisinaan kiertoilmauksiin. - Osaa viestiä spontaanisti, usein hyvinkin sujuvasti ja vaivattomasti satunnaisista epäroinneista huolimatta. - Ääntäminen ja intonaatio ovat hyvin selkeitä ja luontevia. - Hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista konkreettisia ja käsitteellisiä, tuttuja ja tuntemattomia aiheita varmasti, selkeästi ja tilanteen vaatimaa muodollisuussastetta noudattaen. Kielelliset syyt rajoittavat ilmaisua erittäin harvoin. - Kielioopin hallinta on hyvää. Usein puhuja korjaa virheensä itse eivätkä ne häiritsevät ymmärrettävyyttä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pystyy lukemaan itsenäisesti usean sivun pituisia, eri tarkoituksiin laadittuja kompeksia tekstejä (päivälehtiä, novelleja, kaunokirjallisuutta). Jotkut näistä voivat olla vain osittain tuttuja tai tuntemattomia, mutta henkilön itsensä kannalta relevantteja. - Pystyy tunnistamaan kirjoittajan asennoitumisen ja tekstin tarkoituksen. Pystyy paikantamaan ja yhdistämään useita käsitteellisiä tietoja monimutkaisista teksteistä. Ymmärtää riittävästi tiivistäkseen pääkohdat tai ilmaistaakseen ne toisin sanoin. - Vaikeuksia tuottavat vain pitkien tekstien harvinaisemmat idiomit ja kulttuurivieritukset. 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaa kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia, muodollisia ja epämuodollisia tekstejä monimutkaisista todellisista tai kuvitteellisista tapahtumista ja kokemuksista enimmäkseen tutuille ja toisinaan tuntemattomille lukijoille. Osaa kirjoittaa esseiden, muistiinpanojen jatkotehtäviä varten ja yhteenvetoja. - Osaa kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin, ilmaista kantansa, kehittää argumentteja systemaattisesti, analysoida, pohtia ja tiivistää tietoa ja ajatuksia. - Kielellinen ilmaisuvarasto ei rajoita kirjoittamista havaittavasti. - Hallitsee hyvin kielioopin, sanaston ja tekstin jäsennyksen. Virheitä voi esiintyä harvinaisissa rakenteissa ja idiomattisissa ilmauksissa sekä tyyliseikoissa.

Kotitalouden arviointitaulukko

	5-6 Toteava	7 Toistava	8 Osaava	9 Perusteleva	10 Ymmärtävä
Käytännön toimintataidot	- Opettajan ohjattava - Huolimaton ja pinnallisesti tekevä	- Tekee mallin mukaan - Verkkaisesti työskentelevä - Epävarmuutta ja huolimattomuutta	- Soveltaa tietoa - Melko taitava - Järjestyksen ylläpitöön pyrkivä - Epävarmuutta - Ajoitusvaikeuksia	- Soveltaa, perustelee tietoja - Ajan, rahan ja energian huomioiva - Järjestyksen ylläpitävä ja siisti - Esteettisiä seikkoja huomioiva - Työtä ja toimintaa suunnitteleva	- Soveltaa tietoa ja perustelee - Taitava ja varma - Taloudellisesti ja nopeasti toimiva - Siisti ja järjestystä ylläpitävä - Esteettisiä seikkoja toteuttava - Työtä ja toimintaansa suunnitteleva ja organisoi-tava
Tiedonhankinta- ja tiedonkäsittelytaidot	- Osaa opettajan/oppilaan ohjauksessa etsiä tietoa - Pintatietoa	- Osaa etsiä tietoa - Pintatietoa ja muistitietoa	- Osaa etsiä ja soveltaa tietoa - Perusteltua muistitietoa	- Osaa etsiä, soveltaa, vertailla ja arvioida tietoa - Huomaa ongelmia - Perusteltua sovellettavaa tietoa	- Osaa omatoimisesti ja nopeasti etsiä, soveltaa, vertailla ja arvioida tietoa - Kykenee ongelmanratkaisuun - Ymmärrettyä tietoa
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot	- Ei omatoimisuutta - Ohjauksessa tulee esille yhteistyökykyä - Harvoin myönteinen, aktiivinen ja vastuuta ottava	- Ajoittain pyrkii itsenäiseen ja yhteistyökykyiseen toimintaan - Ajoittain myönteinen, aktiivinen ja vastuullinen	- Pyrkii itsenäiseen ja yhteistyökykyiseen toimintaan - Pyrkii myönteisyyteen, aktiivisuuteen ja vastuullisuuteen	- Usein itsenäisesti ja yhteistyökykyisesti toimiva - Usein myönteinen, innostunut, vastuullinen ja aktiivinen	- Lähes aina itsenäisesti ja yhteistyökykyisesti toimiva - Lähes aina myönteinen, innostunut, vastuullinen ja aktiivinen
Koulutyöskentely	- Passiivinen - Välinpitämätön - Häiriökäyttäytymistä	- Kiinnostunut	- Yrittävä	- Aktiivinen - Huolellinen	- Aktiivinen - Huolellinen - Harrastunut
Oppilas osoittaa taitojaan	- Harvoin	- Ajoittain	- Melko usein	- Usein	- Aina
Kotitehtävät	- Tekemättä	- Palauttaa huomauttamisen jälkeeseen	- Tehty	- Palauttaa ajoissa	- Palauttaa ajoissa
Ohjaus	Opettajan ohjaus vähenee ja itsenäisyys lisääntyy				